

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 19 Σεπτεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Λαμπρόπουλος Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Μέλος και Εισηγήτρια, Σωτηρία Σταματοπούλου Αναπληρωματικό Μέλος, λόγω κωλύματος του τακτικού Μέλους.

Για να εξετάσει την από 13.07.2023 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1064/14.07.2023 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρίας με την επωνυμία «Ο... ΑΤΕ», που εδρεύει στις Αχαρνές, επί της οδού Κωνσταντινουπόλεως, αρ. 296, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της Περιφέρειας ... (εφεξής η «Αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «Σ..Π...ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και με διακριτικό τίτλο «Α...ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ» (εφεξής η «πρώτη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην ..., επί της οδού ..., αρ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της εταιρίας με την επωνυμία «Δ... ΑΤΕ» (εφεξής η «δεύτερη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στην ..., επί της οδού ..., αρ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση της υπ' αρ. .../2023 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί παράβολο ποσού 15.000,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»)

2. Επειδή, η προσβαλλόμενη εκδόθηκε στο πλαίσιο της Διακήρυξης ανοικτής διαδικασίας μέσω ΕΣΗΔΗΣ για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Ε. ... ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2020-2022» εκτιμώμενης αξίας 7.419.354,84 Ευρώ (πλέον Φ.Π.Α. 24%) και κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής. Η ως άνω διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις 15.04.2022, έλαβε ΑΔΑΜ, και στο ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό α/α

3. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α' 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

4. Επειδή, η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε προς τους ενδιαφερόμενους, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ την 03.07.2023, η δε προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως στις 13.07.2023, με κοινοποίηση αυτής, ομοίως μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017. Μετ' εννόμου συμφέροντος η προσφεύγουσα, που κατετάγη πέμπτη στη σειρά μειοδοσίας, βάλλει κατά της αποδοχής των προσφορών των οικονομικών φορέων που προηγούνται αυτής στη σειρά μειοδοσίας.

5. Επειδή, στις 17.07.2023 η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

ΕΣΗΔΗΣ προς τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με το άρ. 365, παρ. 1, σημ. α' του Ν. 4412/2016 και το άρ. 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

6. Επειδή, με την υπ' αρ. 1686/2023 τελική Πράξη του Προέδρου του 3ου Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία συζήτησης.

7. Επειδή, στις 27.07.2023 η πρώτη παρεμβαίνουσα άσκησε παρέμβαση με κοινοποίηση αυτής μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώ, καθώς η προσφορά της έγινε αποδεκτή, κατετάγη, δε, τέταρτη στη σειρά μειοδοσίας, κατά της αποδοχής της προσφοράς της οποίας στρέφεται η προσφεύγουσα.

8. Επειδή, στις 27.07.2023 η δεύτερη παρεμβαίνουσα άσκησε παρέμβαση με κοινοποίηση αυτής, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώ, ως αναδειχθείσα προσωρινή ανάδοχος, κατά της αποδοχής της προσφοράς της οποίας στρέφεται η προσφεύγουσα.

9. Επειδή, στις 28.07.2023 η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, τις υπ' αρ. οικ.....28.07.2023 απόψεις της.

10. Επειδή, στις 02.08.2023 η δεύτερη παρεμβαίνουσα και η προσφεύγουσα κοινοποίησαν εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώ τα υπομνήματά τους.

11. Επειδή, στις 04.08.2023 η πρώτη παρεμβαίνουσα κοινοποίησε το υπόμνημά της, το οποίο, εντούτοις, ως κοινοποιηθέν εκτός της πενθήμερης προθεσμίας του άρ. 365, παρ.1, τελ. εδάφιο του Ν. 4412/2016, που, σύμφωνα με την παρ. 8 του ίδιου άρθρου, ορίζεται ως αποκλειστική, δεν λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο. Για τον ίδιο λόγο, ως εκπροθέσμως κατατεθέν, δεν λαμβάνεται υπόψη το κοινοποιηθέν στις 07.08.2023 δεύτερο υπόμνημα της πρώτης παρεμβαίνουσας.

12. Επειδή, με την προσβαλλόμενη αποφασίστηκε η έγκριση του 1ου Πρακτικού (Α' ΦΑΣΗΣ) της επιτροπής διαγωνισμού του επίμαχου έργου και

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

αναδείχθηκε ως προσωρινή ανάδοχος η δεύτερη παρεμβαίνουσα με μέση τεκμαρτή έκπτωση 58,64% και ποσό προσφοράς 3.103.810,00€ (χωρίς ΦΠΑ) ή 3.848.724,40€ (με ΦΠΑ).

13. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.).

14. Επειδή, σύμφωνα με το άρ. 88 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη» «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφος 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18....». Στο άρ. 22.Γ «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» της Διακήρυξης προβλέπεται ότι «Γίνονται δεκτοί ημεδαποί ή αλλοδαποί οικονομικοί φορεί που πληρούν τις απαιτήσεις της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας όπως κατωτέρω: ... Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπόλοιπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει. Μετά από τη λήξη των ως άνω μεταβατικών διατάξεων και την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ. 71/2019, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπόλοιπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 64 αυτού.». Σύμφωνα με το άρ. 23.1 της Διακήρυξης, «Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: ... β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας.Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ.... Τέλος, επισημαίνεται ότι οι προσφέροντες δηλώνουν το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων στο Μέρος IV του ΕΕΕΣ, Ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις.».

15. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η προσβαλλόμενη πρέπει να ακυρωθεί, κατά το μέρος που έκανε δεκτές τις προσφορές των εταιριών «Ε...

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

ΑΤΕ» και «Α...», γιατί, με τα ΕΕΕΣ που υπέβαλαν, δεν προαπέδειξαν, ως όφειλαν, την μη υπέρβαση του ανωτάτου ορίου ανεκτέλεστου υπολοίπου κατά παράβαση του άρ. 23.1 της Διακήρυξης. Ειδικότερα, παραθέτει τα άρ. 22, 22.Γ, 23.1 και 23.5 της Διακήρυξης και υποστηρίζει πως, η Αναθέτουσα Αρχή απαίτησε την αναγραφή του οικείου υπολοίπου και όχι εάν (τυχόν) υφίσταται ή όχι ανεκτέλεστο υπόλοιπο, συνεπώς, δεν αρκεί η δήλωση περί μη υπέρβασης ανωτάτου σχετικού ορίου στο ΕΕΕΣ. Περαιτέρω, υποστηρίζει πως εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις κατώτερες της 3ης, δεν δύνανται να είναι, και δεν είναι, εγγεγραμμένες σε επίσημο κατάλογο, ουδόλως, δε, απαλλάσσονται της υποχρέωσης προαπόδειξης κριτηρίων επιλογής και μη συνδρομής λόγου αποκλεισμού τους δια παροχής των αντίστοιχων πληροφοριών και δηλώσεων τους στο ΕΕΕΣ τους που δεν καταλαμβάνονται από ενημερότητα πτυχίου εν ισχύ (μεταξύ των οποίων το ανεκτέλεστο ποσό των συμβάσεων που εκτελούν στο χρόνο υποβολής της προσφοράς) και πως όπου η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ συνοδεύεται από ενημερότητα πτυχίου, άρα αποτελεί μαζί με την ενημερότητα πτυχίου εγγραφή σε επίσημο κατάλογο, ουδόλως απαλλάσσεται υποψήφιος εγγεγραμμένος σε τέτοιο επίσημο κατάλογο να δηλώσει το ακριβές ποσό ανεκτέλεστου υπολοίπου των συμβάσεων που εκτελούσε στο χρόνο υποβολής της προσφοράς. Ακολούθως, ισχυρίζεται ότι μια αίτηση διευκρίνισης δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη παροχής πληροφοριών/εγγράφων των οποίων η κοινοποίηση/κατάθεση ήταν απαραίτητη βάση των εγγράφων της οικείας σύμβασης, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει. Εν προκειμένω, για την «Ε.....ΑΤΕ» που είναι εγγεγραμμένη στην 4η τάξη του ΜΕΕΠ και κάτοχος ενημερότητας πτυχίου, από τις περιλαμβανόμενες στο ΕΕΕΣ δηλώσεις της, προκύπτει ότι παρέλειψε να δηλώσει, και έτσι να προαποδείξει, το ακριβές ποσό ανεκτέλεστου υπολοίπου δημοσίων συμβάσεων κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της κατ' ευθεία παράβαση του άρ. 23.1 της διακήρυξης. Συναφώς, αναφέρει πως, μολονότι στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε επικαλείται «(4) Υπεύθυνη δήλωση μη υπέρβασης των ανωτάτων ορίων ανεκτέλεστου» στο φάκελο δικαιολογητικών συμμετοχής της δεν

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

περιλαμβάνεται καμία υπεύθυνη δήλωση, όπως δεν περιλαμβάνεται και η ενημερότητα πτυχίου που διαθέτει. Ακόμη, ως προς την εταιρία «Α...», που είναι εγγεγραμμένη στην 4η τάξη του ΜΕΕΠ και κάτοχος ενημερότητας πτυχίου, αναφέρει πως, στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε, δήλωσε στην σελίδα 3 αυτού ότι: «Το ανεκτέλεστο υπόλοιπο των εργολαβικών συμβάσεων του, δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια που ορίζονται στο άρθρο 20 παρ. 4 του Ν. 3669/2005 όπως ισχύει» και πως, από το περιεχόμενο της άνω δηλώσεώς της προκύπτει ότι παραλείπει ουσιώδη δήλωση προαπόδειξης υποχρέωσης που τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, ήτοι τη δήλωση του ποσού του ανεκτέλεστου υπολοίπου των εργολαβικών συμβάσεών της, επιχειρώντας μη νόμιμη υποκατάσταση της ελλείπουσας από άλλη δήλωση, άλλου περιεχομένου και μορφής, ήτοι από εκείνη περί μη υπέρβασης του ορίου ανεκτέλεστου υπολοίπου συνεπώς δεν προαποδεικνύεται το ζητούμενο, το ακριβές ανεκτέλεστο υπόλοιπο των συμβάσεών της, κατά το χρόνο υποβολής των προσφορών. Επί του λόγου αυτού η Αναθέτουσα Αρχή με τις απόψεις της υποστηρίζει πως και οι δύο ως άνω εταιρίες είναι εγγεγραμμένες σε επίσημο κατάλογο, δηλαδή διαθέτουν πτυχίο εν ισχύ και ενημερότητα πτυχίου, που είναι δημόσια προσβάσιμα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου. Περαιτέρω, αναφέρει πως, από τις ενημερότητες αυτές, τις οποίες ήδη διαθέτει η Αναθέτουσα Αρχή, διότι κατατέθηκαν σε άλλους διαγωνισμούς, αλλά και που θα μπορούσε να αναζητήσει οίκοθεν, τόσο σύμφωνα με τη διακήρυξη, όσο και σύμφωνα με την ρητή εξουσιοδότηση που αναφέρεται στα ΕΕΕΣ των υποψηφίων, προκύπτει με ακρίβεια το ανεκτέλεστο υπόλοιπο και η μη υπέρβασή του. Άλλωστε, υποστηρίζει πως το ακριβές ύψος του ανεκτέλεστου, η υποχρέωση αναφοράς του οποίου δεν προκύπτει με σαφήνεια από την διακήρυξη, δεν έχει σημασία, διότι, αυτό που απαιτείται ως προϋπόθεση συμμετοχής, είναι η μη υπέρβασή του, που δηλώθηκε υπεύθυνα και από τους δύο υποψήφιους. Με το υπόμνημά της η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως, κατά τους ρητούς και σαφείς όρους της Διακήρυξης (ιδίως άρθρο 23.1 αυτής), απαιτείται η δήλωση του ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων στο ΕΕΕΣ ή σε συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, δηλαδή, σαφέστατα η Αναθέτουσα Αρχή απαίτησε την αναγραφή του οικείου υπολοίπου και όχι εάν (τυχόν) υφίσταται ή όχι ανεκτέλεστο υπόλοιπο.

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

16. Επειδή, επί του πρώτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Σύμφωνα με το άρ. 22.Γ της Διακήρυξης, που αφορά στο κριτήριο της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπόλοιπου εργολαβικών συμβάσεων, όπως ορίζεται στις ειδικότερες διατάξεις. Συναφώς, στο άρ. 23.1 της Διακήρυξης ορίζεται πως ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία συνυποβάλλει με το ΕΕΕΣ, το δε παραπάνω ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων ρητά προβλέπεται ότι δηλώνεται στο Μέρος IV, Ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις») αυτού. Ακόμη, κατ' άρ. 23.2 της Διακήρυξης και 104, παρ. 1 περ. α του Ν. 4412/2016, οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής κρίνονται κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Εν προκειμένω, η εταιρία «Ε.....Ανώνυμη Τεχνική Εταιρεία Μελετών - Κατασκευών – Επιχειρήσεων» με τον διακριτικό τίτλο «Ε.....ΑΤΕ», δήλωσε στο ανωτέρω Μέρος IV, Ενότητα Β «...1)Εργοληπτικό πτυχίο ΜΕΕΠ με αριθ. μητρώου ... 5ης τάξης ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ,ΟΔΟΠΟΙΙΑ,ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ,4ης Τάξης ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ, 3ης ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ με (ΑΡ.ΠΡΩΤ....) – Νόμος 4821/2021 (ΦΕΚ 134Α/31.07.2021) Άρθρο 74 – παράταση βεβαιώσεων εγγραφής στο ΜΕΕΠ έως και 31/12/2022 , 2) Ενημερότητα πτυχίου με με αρ. πρωτ. ... & Ισχύει μέχρι 17/03/2023 (3) Πίνακα των υπό εκτέλεση έργων εκτός ενημερότητας πτυχίου (4) Υπεύθυνη Δήλωση μη υπέρβασης των ανώτατων ορίων ανεκτέλεστου...» (βλ. αρχείο με τίτλο «1.ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ sign.pdf», σελ. 15/18). Εντούτοις, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του φακέλου της προσφοράς της, όπως βάσιμα η προσφεύγουσα υποστηρίζει, δεν περιλαμβάνεται η, στο ΕΕΕΣ, κατά τα αμέσως ανωτέρω, αναφερόμενη υπεύθυνη δήλωση περί μη υπέρβασης των ορίων ανεκτέλεστου. Δηλαδή, ουδόλως η ανωτέρω εταιρία, ως όφειλε, δήλωσε το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων, κατ' άρ. 23.1 της Διακήρυξης. Συνεπώς, δοθέντος ότι, κατά ρητή πρόβλεψη της Διακήρυξης, απαιτείται να

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

δηλώνεται το ανεκτέλεστο αυτό υπόλοιπο, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε, κατά δέσμια αρμοδιότητα, όπως απορρίψει την προσφορά της «Ε.....ΑΤΕ» για τον λόγο αυτό. Ως προς την εταιρία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Χ. Α.» με τον διακριτικό τίτλο «Α...», στο οικείο Μέρος IV, Ενότητα Β του υποβληθέντος ΕΕΕΣ της δήλωσε «*ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΜΕΕΠ ...: ..., Ημερομηνία Λήξης: 31-12-2022 (τροποποίηση παρ.1 και 2 του άρθρου 144 του Ν.4764/2020 παρ.2 αρ.39 και παρ.6 αρ.65 Π.Δ.71/2019) ΟΔΟΠΟΙΙΑ: 4η τάξη, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ: 4η τάξη, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ: 4η τάξη, ΛΙΜΕΝΙΚΑ: 1η τάξη, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ: 2η τάξη, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ – ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ: 2η τάξη ΕΝΗΜ/ΤΑ ΠΤΥΧΙΟΥ: Α.Π.: ... με ημερομηνία λήξης την 15-04-2023, ΓΕΜΗ: α.π. ..., ΓΕΜΗ: α.π. Ο οικονομικός φορέας "ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Χ. Α. με δ.τ. ..." διαθέτει εργοληπτικό πτυχίο με αριθμό ΜΕΕΠ ... 4ης τάξης για ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ έργα και καλύπτει τα κριτήρια που απαιτούνται, με ενημερότητα πτυχίου σε ισχύ και το ανεκτέλεστο υπόλοιπο των εργολαβικών συμβάσεων του, δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια που ορίζονται στο άρθρο 20 παρ. 4 του Ν.3669/2008 όπως ισχύει.» (βλ. αρχείο με τίτλο «... ESPD.pdf», σελ. 12/14). Συναφώς, από την επισκόπηση του φακέλου της προσφοράς της, ουδόλως προκύπτει ότι προσκόμισε τυχόν συνοδευτική του ΕΕΕΣ σχετική υπεύθυνη δήλωση, ως ηδύνατο, επομένως, ουδόλως προκύπτει, από το σύνολο της προσφοράς της ότι δήλωσε, ως όφειλε, το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργολαβικών συμβάσεων, κατ' άρ. 23.1 της Διακήρυξης. Συνεπώς, δοθέντος ότι, κατά ρητή πρόβλεψη της Διακήρυξης, απαιτείται να δηλώνεται το ανεκτέλεστο αυτό υπόλοιπο, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε, κατά δέσμια αρμοδιότητα, όπως απορρίψει την προσφορά της «Α...» για τον λόγο αυτό. Επομένως, ο λόγος αυτός γίνεται δεκτός ως βάσιμος.*

17. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται πως η προσβαλλόμενη είναι ακυρωτέα κατά το μέρος που δεν απέρριψε ως ζημιογόνους τις προσφορές της δεύτερης παρεμβαίνουσας, της «Ε.....ΑΤΕ», της «Α...», και της πρώτης παρεμβαίνουσας. Ως προς την δεύτερη παρεμβαίνουσα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως, από την επισκόπηση της αιτιολόγησης που υπέβαλε, προκύπτει ότι η προσφορά της είναι ζημιογόνος και εσφαλμένα έγινε δεκτή από

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

την Αναθέτουσα Αρχή. Ειδικότερα, αναφέρει πως, με το άρ. τιμολογίου Α.Τ.1 «Μεταφορές Υλικών» αποζημιώνονται οι μεταφορές που απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου και αφορούν στα προϊόντα που, είτε παράγονται από εργασίες και πρέπει να γίνει αποκομιδή τους, είτε απαιτούνται για την κατασκευή και πρέπει να γίνει η εισκόμισή τους στο εργοτάξιο από τον τόπο προμήθειάς τους, παραθέτει δε σχετικό πίνακα όπου εμφανίζονται όλα αυτά τα προϊόντα που πρέπει να μεταφερθούν και τα άρθρα τιμολογίου στα οποία αντιστοιχούν, αναφέρει δε πως η επιμέτρηση γίνεται σε $m^3 \cdot km$ όγκου ορύγματος ή συμπυκνωμένου επιχώματος ή συρματοκιβωτίου, σύμφωνα με το τιμολόγιο. Περαιτέρω, ισχυρίζεται πως στο εν λόγω άρθρο τιμολογίου προβλέπονται επίσης τα εξής «Η τιμή μονάδας είναι ανεξάρτητη του είδους της οδού (σε αστική περιοχή ή εκτός πόλεως, καλής ή κακής βατότητας ή εργοταξιακή) και της απόστασης (μικρότερη ή μεγαλύτερη των 5 km). Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται για αποστάσεις μεταφοράς μεγαλύτερες του 0,50 χλμ. Το τμήμα απόστασης 0,50 χλμ. αφαιρείται από την επιμέτρηση του παρόντος άρθρου.», επιπλέον, αναφέρει πως η δυνατότητα μεταφοράς κάθε φορτηγού καθορίζεται από το μεικτό βάρος που έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει, το οποίο είναι προκαθορισμένο και αναγράφεται στην άδεια κυκλοφορίας του, καθώς και ότι, αφαιρώντας το ίδιο βάρος του κάθε φορτηγού (που επίσης αναγράφεται στην άδεια κυκλοφορίας) προκύπτει το μέγιστο δυνατό φορτίο που δύναται να φέρει. Συνεπώς, υποστηρίζει πως ο υπολογισμός του κόστους μεταφοράς με μοναδικό κριτήριο τον όγκο των μεταφερόμενων προϊόντων στον οποίο έχει προβεί η δεύτερη παρεμβαίνουσα είναι καταρχήν εσφαλμένος. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι τα προς μεταφορά προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 4 είναι απροσδιόριστου ειδικού βάρους καθώς δεν δύναται να γνωρίζει εκ των προτέρων τη σύσταση των υλικών που απαρτίζουν τα φερτά υλικά και πως το μεταφορικό τους κόστος υποχρεωτικά προσεγγίζεται με τη μεταφορά ανά m^3 , ωστόσο, λόγω της φύσεως των προϊόντων παρουσιάζουν σημαντικό επίπληγμα και θα πρέπει να υπολογιστεί - τεθεί συντελεστής δεδομένου του γεγονότος ότι ο όγκος σωρευμένων προϊόντων επί φορτηγού είναι σημαντικά μεγαλύτερος από τον απόλυτο όγκο των προϊόντων αυτών (το πληρωτέο δηλαδή σύμφωνα με τη μελέτη του έργου), ο δε συντελεστής επίπληγματος

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

που πρέπει να ληφθεί υπόψη υποστηρίζει πως είναι κατ' ελάχιστον 1,3 και πως, σύμφωνα με τα τεύχη δημοπράτησης, η συνολική ποσότητα του παρόντος άρθρο τιμολογίου μεταφέρεται, ενώ αποζημιώνεται απομειούμενη κατά 0,50 χλμ. Αναφορικά με τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 5, αναφέρει πως αποτελούνται από βραχώδη υλικά με ειδικό βάρος 2,7 τόνους ανά κυβικό μέτρο (tn/μ³) και γαίες – ημίβραχους με ειδικό βάρος 1,7tn/μ³ και πως, με τους πλέον μετριοπαθείς υπολογισμούς (αναλογία 1/2) τα προϊόντα ανέρχονται σε 2,05tn/μ³, αναφέρει δε ότι τα παραγόμενα προϊόντα από το παρόν άρθρο τιμολογίου, χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση ή ενίσχυση υφιστάμενων αναχωμάτων και τα πλεονάζοντα απομακρύνονται, συνεπώς, μέρος των προϊόντων μεταφέρονται ενώ η μεταφορά τους αποζημιώνεται απομειούμενη κατά 0,50χλμ. Τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 6 υποστηρίζει πως έχουν ειδικό βάρος ως γαιώδη – ημιβραχώδη 1,7tn/μ³ και πως, σύμφωνα με τα τεύχη δημοπράτησης, η συνολική ποσότητα του παρόντος άρθρο τιμολογίου μεταφέρεται ενώ αποζημιώνεται απομειούμενη κατά 0,50 χλμ, για τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 7 έχουν ειδικό βάρος 2,4tn/μ³ και σύμφωνα με τα τεύχη δημοπράτησης η συνολική ποσότητα του παρόντος άρθρο τιμολογίου μεταφέρεται ενώ αποζημιώνεται απομειούμενη κατά 0,50 χλμ, ως προς τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 8 έχουν ειδικό βάρος 2,4tn/μ³ και, σύμφωνα με τα τεύχη δημοπράτησης η συνολική ποσότητα του παρόντος άρθρο τιμολογίου μεταφέρεται ενώ αποζημιώνεται απομειούμενη κατά 0,50 χλμ, για τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 9 έχουν ειδικό βάρος 2,05tn/μ³ ομοίως με το άρθρο τιμολογίου 5, αναφέρει δε ότι μέρος των παραγόμενων προϊόντων του παρόντος άρθρου τιμολογίου χρησιμοποιούνται μετά από μεταφορά και διαλογή, για την πλήρωση συρματοκιβωτίων και το υπόλοιπο μεταφέρεται σε θέσεις μόνιμης απόθεσης, συνεπώς γίνεται μία αρχική μεταφορά του συνόλου σε χώρους διαλογής και εν συνεχεία ακολουθεί δεύτερη μεταφορά των πλεοναζόντων στην οριστική θέση απόθεσης, αναφέρει δε ότι τα πλεονάζοντα υλικά (τα μισά από τα παραγόμενα κατά γενική παραδοχή) είναι οι γαίες – ημίβραχοι με ειδικό βάρος 1,7tn/μ³ και σημειώνει ότι δεν αποζημιώνονται μεταφορές των αρχικών 0,50χλμ. Εν συνεχεία, αναφέρει ότι τα προϊόντα των άρθρων τιμολογίου 10.1 και 10.2 έχουν ειδικό βάρος 1,7tn/μ³ και μεταφέρονται

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

στο σύνολό τους, για τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 12 έχουν ειδικό βάρος 2,6τν/μ³ και μεταφέρονται στο σύνολό τους, για τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 13 έχουν ειδικό βάρος 2,6τν/μ³ και μεταφέρονται στο σύνολό τους και για τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου 17 έχουν ειδικό βάρος 2,6τν/μ³ και μεταφέρονται στο σύνολό τους, αναφέρει δε για τα ανωτέρω προϊόντα ότι δεν αποζημιώνονται μεταφορές των αρχικών 0,50χλμ. Περαιτέρω, υποστηρίζει πως, από την αιτιολόγηση της δεύτερης παρεμβαίνουσας και τη χρήση μόνο των δύο ιδιόκτητων φορηγών της για την εκτέλεση του μεταφορικού έργου προκύπτουν τα εξής: Α) Οι υπολογισμοί της για το συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να αναπροσαρμοσθούν σύμφωνα με τα ανωτέρω και προκύπτοντα από δημόσια έγγραφα (άδειες κυκλοφορίας φορηγών), αποδέχεται δε το μοναδιαίο κόστος που αναφέρει και ανέρχεται σε 2,93€/μ³, Β) Θα πρέπει να γίνει υπολογισμός του χρόνου που απαιτείται για την εκτέλεση του μεταφορικού έργου με τα δύο ιδιόκτητα φορηγά της, καθώς ο προβλεπόμενος στην διακήρυξη χρόνος των 36 μηνών δεν επαρκεί. Ειδικότερα, αναφέρει ότι, για το Α.Τ.4 η δυνατότητα μεταφοράς εκάστου φορηγού είναι 12μ³, δηλαδή πραγματική ποσότητα 12μ³ (χωρητικότητα) / 1,3 (συντελεστής επιπλήσματος) = 9,23μ³. Η εταιρία υπολογίζει ότι η μέση απόσταση μεταφοράς θα είναι 48,5km, και με μέση ταχύτητα 45χλμ/ώρα και δεκαπέντε λεπτά φορτοεκφορτώσεις, ο κύκλος κάθε δρομολογίου διαρκεί 48,75 χλμ * 2 = 97χλμ, 97χλμ/45χλμ/ώρα = 2,15 ή δύο ώρες και εννέα λεπτά. Συνολικός κύκλος δρομολογίου δύο ώρες και είκοσι τέσσερα λεπτά που συνεπάγεται ότι το κάθε φορηγό δύναται να εκτελέσει τρία δρομολόγια ανά ημέρα εργασίας (εντός 8ώρου). Δύο φορηγά μεταφέρουν συνολικά 2 * 3δρομολόγια * 9,23μ³ = 55,38μ³, άρα, προκύπτει ότι το συνολικό κόστος της εργασίας είναι 40.000μ³ ποσότητα προϋπολογισμού*1,3 συντελεστής επιπλήσματος**2,93€/μ³ = 152.360€ και ο συνολικός χρόνος 40.000μ³/55,38μ³ ανά ημέρα = 722,28 ημέρες δηλαδή 723 ημέρες. Ακολούθως, ισχυρίζεται πως η υπόλοιπη συμβατική ποσότητα του άρθρου, αφαιρώντας την ποσότητα που αφορά στο ΑΤ4 ανέρχεται σε 8.000.000 – 1.950.000 = 6.050.000μ³χλμ. με μέση απόσταση 48,75χλμ, άρα 6.050.000/48,75 = 124.102,56μ³ υλικών προς μεταφορά ή 124.102,56 * 2 = 248.205,12 τν, με μέσο όρο μέγιστου ωφέλιμου φορτίου των

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

δύο φορτηγών 20,2τν απαιτούνται $248.205,12\tau\nu/20,2\tau\nu = 12.288$ δρομολόγια που σημαίνει χρονικά $12.288/(2 \text{ φορτηγά} * 3 \text{ δρομολόγια ημερησίως}) = 2.048$ ημέρες και οικονομικά $205\text{€/ημέρα} * 2 \text{ φορτηγά} * 2.048 = 839.680\text{€}$. Συνεπώς, υπολογίζει ως συνολικό κόστος του Α.Τ. $1 \text{ } 839.680\text{€} + 152.360\text{€} = 992.040\text{€}$, ήτοι 592.040€ επιπλέον από τη δαπάνη που έχει υπολογίσει η δεύτερη παρεμβαίνουσα στην αιτιολόγησή της, αναφέρει δε ότι, σύμφωνα με το πλάνο εργασίας της, μόνο για την εργασία του παρόντος άρθρου τιμολογίου θα χρειαστεί $2.048 + 723 = 2.771$ ημέρες ή έντεκα χρόνια. Από τα ανωτέρω, υποστηρίζει ότι η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέα αφενός γιατί παραβιάζει τους όρους της διακήρυξης και συγκεκριμένα το άρθρο 1.2 που ορίζει χρόνο εκτέλεσης του έργου 36 μήνες από την υπογραφή της σύμβασης και αφετέρου ως ζημιολόγος. Η δεύτερη παρεμβαίνουσα επί του λόγου αυτού υποστηρίζει, ως προς τις ποσότητες προς μεταφορά, πως το άρ. 5 του Τιμολογίου αφορά στην εργασία «διαπλάτυνση και εκβάθυνση ρεμάτων» συνολικής ποσότητας 400.000 κυβικών μέτρων και πως προβλέπεται ρητά ότι α) κατ' αρχήν «τα προϊόντα των εκσκαφών θα αποτεθούν και θα διευθετηθούν κατά μήκος των οχθών (δηλαδή επί τόπου- χωρίς μεταφορά) για την διαμόρφωση ή ενίσχυση υφιστάμενων αναχωμάτων» και ότι β) μόνο τα τυχόν πλεονάζοντα θα μεταφερθούν σε χώρους απόθεσης, που βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη του μισού χιλιομέτρου και επομένως, δεν συμπεριλαμβάνονται στη δαπάνη των μεταφορών του άρ. 1, που αφορά σε αποστάσεις μεγαλύτερες των 0,5 χλμ. Περαιτέρω, αναφέρει πως η ρητή πρόβλεψη του Τιμολογίου σχετικά με το ότι τα προϊόντα των εκσκαφών εντός της κοίτης δεν πρόκειται να μεταφερθούν σε μεγαλύτερη απόσταση, οφείλεται στις ρητές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που επιτρέπουν την αμμοχαλικοληψία από τους ποταμούς μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο κατόπιν προηγούμενης άδειας της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας, η οποία δεν έχει εκδοθεί και δεν συμπεριλαμβάνεται στο φάκελο του έργου. Δηλαδή, από τη συνολική ποσότητα των 400.000 κυβικών μέτρων, αναφέρει ότι θα μεταφερθούν, σύμφωνα με το άρ. 1, ήτοι σε μεγαλύτερη απόσταση, μόνο «τα τυχόν υπάρχοντα δέντρα», ωστόσο, η προσφεύγουσα υπολογίζει ότι το σύνολο της ανωτέρω ποσότητας θα μεταφερθεί σε απόσταση 48,50

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

χιλιομέτρων. Τα ίδια, δε, αναφέρει ότι ισχύουν και όσον αφορά στις εργασίες του άρ. 9 του Τιμολογίου, συνολικής ποσότητας 48.000 κυβικών μέτρων. Σχετικά με τον συντελεστή επιπλήσματος, υποστηρίζει πως καθορίζονται από ισχύουσα κανονιστική διάταξη και, ειδικότερα, από την υπ' αρ. Δ1/α/0/6/74/1994 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρ. 18 παρ. 4 του Ν. 1418/1984, δηλαδή, ο όγκος του υλικού που μεταφέρεται με αυτοκίνητο, ισούται με τον όγκο του ίδιου υλικού στο έδαφος, προσαυξημένου κατά 1,25 στο πλαίσιο της εκτέλεσης της εργασίας του άρ. 4 του Τιμολογίου, συνεπώς, ο επίμαχος συντελεστής με τον οποίο εξευρίσκεται ο όγκος των απορριμμάτων και των χαλαρών υλικών, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 1,25 και πως, παρά ταύτα, η προσφεύγουσα, αυθαίρετα και άνευ οιασδήποτε τεκμηρίωσης, υπολογίζει τον συντελεστή σε 1,30. Σχετικά με τα ειδικά βάρη, αναφέρει ότι ομοίως καθορίζονται από την υπ' αρ. Δ1/α/0/6/74/1994 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και πως το ειδικό βάρος των μεταφερόμενων βράχων ισούται με 1,60 και το ειδικό βάρος των ημιβράχων με 1,70. Περαιτέρω, αναφέρει πως, ακόμα και αν υποθεθεί ακριβής η αναλογία που επικαλείται η προσφεύγουσα, σύμφωνα με την ανωτέρω κανονιστική διάταξη, το μέσο ειδικό βάρος των εν λόγω υλικών είναι 1,67 τον/Μ3, δηλαδή κατά 0,38 τον/Μ3 μικρότερο αυτού που λαμβάνεται υπόψη για τους εν συνεχεία υπολογισμούς της. Συναφώς, αναφέρει πως σε ίδιο αυθαίρετο υπολογισμό του ειδικού βάρους και σε εκτίμηση με εσφαλμένη και υπερβολική τιμή των 2,04 τον/Μ3 έχει προβεί και για το άρ. 9 του Τιμολογίου και πως το μέγιστο ειδικό βάρος που καθορίζεται από την ΥΑ είναι 1,70 τον/Μ3 και αφορά σε ασυμπύεστα γαιώδη ή ημιβραχώδη υλικά, για δε τους βράχους προβλέπεται ειδικό βάρος 1,60 τον/Μ3, υποστηρίζει δε ότι ειδικό βάρος άνω των 2,00 δεν καθορίζεται για οποιοδήποτε υλικό είναι δυνατό να μεταφερθεί στο πλαίσιο της εκτέλεσης των τεχνικών έργων και πως το ειδικό βάρος των υπόψη υλικών προς μεταφορά δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο του μεγίστου προβλεπομένου από την ως άνω ΥΑ, δηλαδή, δεν υπερβαίνει την τιμή του 1,70 τον/Μ3. Ως προς το αμμοχάλικο, η δεύτερη παρεμβαίνουσα αναφέρει πως η ως άνω ΥΑ προβλέπει ειδικό βάρος 1,60 τον/Μ3 και πως στη μεταφορά αυτού αφορούν τα άρ. 10.1 και 10.2 του Τιμολογίου, ωστόσο, αναφέρει πως η προσφεύγουσα και

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

σε αυτή την περίπτωση, προσθέτει ειδικό βάρος και, συγκεκριμένα, 1,70 τον/Μ3. Ως προς τα άρ. 12, 13 και 17, αναφέρει πως πρόκειται για βραχώδη υλικά, το ειδικό βάρος των οποίων καθορίζεται από την παραπάνω ΥΑ σε 1,60 τον/Μ3, ενώ η προσφεύγουσα έχει υπολογίσει 2,60 τον/Μ3. Σχετικά με το χρόνο φορτοεκφόρτωσης, αναφέρει πως η προσφεύγουσα υπολόγισε αυτόν σε πέντε (5) λεπτά και πως, στη δική της περίπτωση, ο, κατά την ίδια την προσφεύγουσα χρόνος αυτός τριπλασιάστηκε και καθορίστηκε σε 15 λεπτά κατ' ελάχιστον. Σχετικά με την ταχύτητα των φορτηγών, αναφέρει ότι το άρ. 1 αφορά σε μεταφορές εντός του εθνικού δικτύου και πως, εντελώς αυθαίρετα και ατεκμηρίωτα, η προσφεύγουσα υπολαμβάνει ότι τα ειδικά φορτηγά θα κινούνται με 45 χλμ /ώρα. Εν συνεχεία, η δεύτερη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας προβάλλονται αλυσιτελώς, διότι ο διαγωνιζόμενος που αμφισβητεί τη φερεγγυότητα της προσφοράς συνυποψηφίου του, οφείλει να προβάλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς. Εν προκειμένω, αναφέρει πως η προσφεύγουσα παραθέτει ισχυρισμούς, οι οποίοι τυγχάνουν αυθαίρετοι, καθώς δεν τεκμηριώνονται από κάποιο συγκεκριμένο στοιχείο και πως, ακόμα και αν μεταβληθεί επί το ορθότερο έστω και μία από τις παραδοχές της, δεν προκύπτει ζημιόγonos χαρακτήρας της προσφοράς της, ακόμα και αν όλες οι υπόλοιπες υποτεθούν ακριβείς, παραθέτει, δε, σχετικά παραδείγματα. Ακολούθως, υποστηρίζει πως οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας περί ενδεκαετούς διάρκειας εκτέλεσης του έργου δεν άπτονται του ζητήματος της διαπίστωσης του ζημιόγonus ή μη της προσφοράς της και πως έχει υπολογίσει την μεταφορική ικανότητα κάθε φορτηγού της σε 14 κυβικά μέτρα/δρομολόγιο, ήτοι, κάθε ημέρα θα μεταφέρει (14 κυβικά μέτρα ανά δρομολόγιο x 5, τουλάχιστον ημερησίως x 2 φορτηγά) = 140 κυβικά μέτρα, αναφέρει δε ότι ο συνολικός όγκος των προς μεταφορά υλικών ανέρχεται σε 100.575 κυβικά μέτρα και πως, η ολοκλήρωση του έργου θα υλοποιηθεί με δικά της φορτηγά σε 719 ημέρες. Εν συνεχεία, υποστηρίζει πως οι συγκεκριμένοι ισχυρισμοί τυγχάνουν και αλυσιτελείς, διότι ερείδονται στην εσφαλμένη προϋπόθεση ότι θα πρέπει οπωσδήποτε να εκτελέσει το σύνολο των μεταφορών μόνο με τα δύο φορτηγά που έλαβε υπόψη της στην αιτιολόγησή της, διότι, ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί ότι δεν αρκούν τα δύο

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

φορτηγά, δεν κωλύεται να χρησιμοποιήσει και άλλα, όσα απαιτηθούν, αναφέρει δε ότι αυτό δεν θα έχει κοστολογικές συνέπειες, δεδομένου ότι, όπως συνομολογήθηκε από την προσφεύγουσα, έχει υπολογίσει ορθά το μεταφορικό έργο ανά κυβικό μέτρο και όχι ανά ημέρα απασχολήσεως φορτηγού. Ακολουθώντας, η προσφεύγουσα προβαίνει σε ισχυρισμούς που αφορούν στο ζημιογόνο των προσφορών των εταιριών «Ε.....ΑΤΕ» και «Α...». Στη συνέχεια, ως προς την προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας, επαναλαμβάνει τους ισχυρισμούς περί ειδικού βάρους των προϊόντων των άρ. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.1, 12, 13 και 17 του τιμολογίου και αναφέρει πως η πρώτη παρεμβαίνουσα αναφέρει στον ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ της αιτιολόγησής του στο άρθρο τιμολογίου Α.Τ.1 που αφορά στις μεταφορές υλικών ότι για το μεταφορικό έργο λήφθηκε υπόψη το ιδιόκτητο φορτηγό ... 41414 (...) και τα άλλα δύο τετραξονικά φορτηγά της εταιρίας με αριθμούς κυκλοφορίας ... και ... και πως, από τις άδειες κυκλοφορίας των τριών αυτών φορτηγών προκύπτει ότι το πρώτο έχει επιτρεπτό μέγιστο ωφέλιμο φορτίο 19,64tn, το δεύτερο έχει επιτρεπτό μέγιστο ωφέλιμο φορτίο 20,07tn και το τρίτο 21,47 tn, ήτοι μέσο όρο 20,39tn, υποστηρίζει δε ότι πρόμοια τονάζ έχουν και όλα τα άλλα φορτηγά που διαθέτει η εταιρία και έχουν συμπεριληφθεί οι άδειες κυκλοφορίας τους στην αιτιολόγηση. Το ημερήσιο κόστος εκάστου φορτηγού είναι 179,94€, 209,38€ και 209,23€ αντίστοιχα σύμφωνα με την ανάλυση που έχει κάνει η ανωτέρω εταιρία στην αιτιολόγησή της, ήτοι μέσο ημερήσιο κόστος για τα τρία αυτά φορτηγά $(179,94€ + 209,38€ + 209,23€) / 3 = 199,52€$. Περαιτέρω, αναφέρει πως οι υπολογισμοί της πρώτης παρεμβαίνουσας για το συγκεκριμένο άρθρο θα πρέπει να αναπροσαρμοσθούν σύμφωνα με τα ανωτέρω και προκύπτοντα από δημόσια έγγραφα (άδειες κυκλοφορίας φορτηγών), αναφέρει δε ότι, προς αποφυγή περαιτέρω αναλύσεων, αποδέχεται ως ακριβές το ημερήσιο κόστος που αναφέρει η εταιρία «Α...ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ» για κάθε φορτηγό και που ανέρχεται σε 324,40 €, 302,81 €, και 294,49 € αντίστοιχα. Εν συνεχεία, αναφέρει πως θα πρέπει να γίνει υπολογισμός του χρόνου που απαιτείται για την εκτέλεση του μεταφορικού έργου με τα τρία ιδιόκτητα φορτηγά της, καθώς ο προβλεπόμενος στην διακήρυξη χρόνος των 36 μηνών δεν επαρκεί. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

πως, για το Α.Τ.4 η δυνατότητα μεταφοράς εκάστου φορτηγού είναι 15μ³ (δεχόμενη τη δήλωση της εταιρίας για τη χωρητικότητά τους), δηλαδή πραγματική ποσότητα 15μ³ (χωρητικότητα) / 1,3 (συντελεστής επιπλήσματος) = 11,54μ³. Η εταιρία υπολογίζει ότι η μέση απόσταση μεταφοράς θα είναι 13,00km, και με μέση ταχύτητα 40χλμ/ώρα και η συνολική διάρκεια φορτοεκφορτώσεων ημερησίως θα είναι μία (1) ώρα, συνεπώς προκύπτει ότι ο κύκλος κάθε δρομολογίου διαρκεί 19,5 λεπτά, ήτοι σε επτά ώρες (αφαιρείται η μία ώρα φορτοεκφορτώσεων) θα εκτελούνται (7ωρες * 60 λεπτά) / (13χλμ + 13χλμ) χλμ = 10,77 δρομολόγια, δηλαδή 10 δρομολόγια ημερησίως (τυχόν ισχυρισμός ότι θα γίνεται και το ενδέκατο δρομολόγιο θα σήμαινε υπέρβαση της οκτάωρης ημερήσιας εργασίας). Τρία φορτηγά μεταφέρουν συνολικά 3 * 10 δρομολόγια * 11,54μ³ = 346,20μ³, επομένως, από τα παραπάνω αναφέρει ότι η συνολική μεταφερόμενη ποσότητα των 40.000μ³ συμπιεσμένων προϊόντων ή 40.000μ³ * 1,3 συντελεστή επιπλήσματος = 52.000,μ³ δύναται να μεταφερθεί σε 52.000μ³ / 346,20μ³ = 151 ημέρες. Άρα το συνολικό κόστος είναι 151 ημέρες * (179,94€ + 209,38€ + 209,23€) = 90.381,05€. Συνολική ποσότητα μ³χλμ από το άρθρο αυτό 40.000*13,00χλμ = 520.000.00μ³χλμ. Εν συνεχεία, αναφέρει πως, χάριν ευκολίας υπολογισμών και αναλύσεων, δέχεται ότι ο μέσος όρος ειδικού βάρους των προς μεταφορά υλικών είναι 2,00 τν/μ³, άρα, η υπόλοιπη συμβατική ποσότητα του άρθρου, αφαιρώντας την ποσότητα που αφορά στο ΑΤ4 ανέρχεται σε 8.000.000 – 520.000 = 7.480.000μ³χλμ. με μέση απόσταση 13,00χλμ, άρα 7.480.000/13,00 = 575.384,62μ³ υλικών προς μεταφορά ή 575.384,62 * 2τν/μ³ = 1.150.769,24 τν, επομένως, με μέσο όρο τονάζ των τριών φορτηγών 20,39 τν απαιτούνται 1.150.769,24τν/20,39τν = 56.438 δρομολόγια που σημαίνει χρονικά 56.438/(3 φορτηγά * 10 δρομολόγια ημερησίως) = 1.882 ημέρες και οικονομικά (179,94€ + 209,38€ + 209,23€) * 1.882 ημέρες = 1.126.471,10€, δηλαδή 496.852,15€ επιπλέον από τη δαπάνη που έχει υπολογίσει η πρώτη παρεμβαίνουσα. Περαιτέρω, αναφέρει πως, σύμφωνα με το πλάνο εργασίας της πρώτης παρεμβαίνουσας για το άρ. 1 θα χρειαστεί 1.882 + 151 = 2.033 ημέρες ή οκτώ και μισό έτη, αναφέρει δε ότι, στον υπολογισμό του άμεσου κόστους, στην εργασία του άρθρου τιμολογίου 9 «Απόληψη από κοίτη χειμάρρου και επεξεργασία αδρανών υλικών», η πρώτη

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

παρεμβαίνουσα υπολογίζει για την εκτέλεσή της χρήση ενός εκσκαφέα, ενός φορτωτή, δύο φορτηγών και ενός οδοστρωτήρα και πως, το κόστος εργασίας θα πρέπει να επιβαρυνθεί με τη χρήση μηχανικού κόσκινου μηχανήματος, η χρήση του οποίου κατ' ελάχιστον είναι 1,50€/μ³ και τη χρήση ενός τεχνίτη και δύο εργατών για χρονικό διάστημα τουλάχιστον είκοσι ημερών για την τοποθέτηση και αποξήλωση των πετασμάτων αντιστήριξης συνεπώς, η επιβάρυνση που προκύπτει είναι: $48.000\mu^3 * 1,50\text{€/}\mu^3 + 20\text{ημέρες} * (35,49\text{€} + 2 * 30,29\text{€}) = 73.921,40\text{€}$, άρα, το κόστος που πρέπει να επιβαρυνθεί η πρώτη παρεμβαίνουσα, σύμφωνα με τα παραπάνω είναι : $496.852,15\text{€} + 73.921,40\text{€} = 570.773,55\text{€}$ καθιστώντας τη ζημιογόνα κατά 264.003,04€. Η πρώτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως το σύνολο των ισχυρισμών της προσφεύγουσας είναι απορριπτέο, γιατί δεν βασίζεται σε υπολογισμούς που είναι ρεαλιστικοί και σύμφωνοι με την μελέτη του έργου. Ειδικότερα, αναφέρει πως συγχέει τις εργασίες του ΑΤ 1/Ν.01 με τις υπόλοιπες εργασίες του τιμολογίου που αφορούν σε μεταφορές υλικών, ενώ είναι ξεκάθαρο ότι για μεταφορές σε αποστάσεις πάνω από 0,5 χλμ εφαρμόζεται το ως άνω ΑΤ, ενώ, για μεταφορές κάτω από 0,5 χλμ, εφαρμόζονται τα επιμέρους άρθρα. Περαιτέρω, αναφέρει πως η προσφεύγουσα, για να υπολογίσει το κόστος εργασιών του παραπάνω άρθρου, προβαίνει σε υπολογισμούς με μονάδα μέτρησης τον τόνο, ενώ η τεχνική περιγραφή και ο αναλυτικός προϋπολογισμός της εργολαβίας χρησιμοποιούν ως μονάδα μέτρησης της συγκεκριμένης εργασίας τα κυβικά μέτρα ανά χιλιόμετρο. Επίσης, αναφέρει πως τα ειδικά βάρη που αναφέρει είναι εντελώς υποθετικά και ατεκμηρίωτα και ανάγονται σε δικές της προβολές και πως, αν υιοθετήσει κανείς τους υπολογισμούς της με χρήση τόνου ως μονάδα μέτρησης, θα αχθεί σε προδήλως μη ρεαλιστικά συμπεράσματα, ειδικότερα, αναφέρει ότι οι υπολογισμοί της καταλήγουν σε ποσοότητες 3.005.410 μ³/χλμ επιπλέον των συμβατικά προβλεπόμενων. Ανεξαρτήτως των ανωτέρω, αναφέρει πως, σχετικά με το αρ. ΑΤ 4 έχει γίνει πλήρης υπολογισμός του μοναδιαίου κόστους της συγκεκριμένης εργασίας στην αιτιολόγησή της, λαμβάνοντας υπόψη το επίπλησμα, ως προς το ΑΤ 1/Ν.01, έχει προσδιορίσει με βάσιμους υπολογισμούς το μοναδιαίο κόστος της συγκεκριμένης εργασίας για την αιτιολόγησή της. Περαιτέρω, αναφέρει πως

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι θα απαιτηθούν 1.882 ημέρες εργασίας, διότι αυτές υπολογίστηκαν με το σκεπτικό ότι απαιτείται η μεταφορά 11.005.410 μ³/χλμ και όχι 8.000.000 μ³/χλμ που είναι η πραγματική συμβατική ποσότητα της εν λόγω εργασίας, παραθέτει δε σχετικούς υπολογισμούς. Τέλος, ως προς τα αναφερόμενα για το ΑΤ 9, αναφέρει πως οι σχετικοί ισχυρισμοί της είναι απορριπτέοι. Ακολούθως, υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, ακόμη και εάν ήθελε κριθεί ότι υφίστανται αμφιβολίες σε σχέση με την επάρκεια των εξηγήσεών της, θα πρέπει να λάβει χώρα νέα, ορισμένη κλήτευση και πραγματικός διάλογος μεταξύ της ίδιας και της Αναθέτουσας Αρχής, δοθέντος ότι στην πρόσκληση δεν κατέστη σαφές ποια σημεία της προσφοράς της έπρεπε να αιτιολογήσει. Η Αναθέτουσα Αρχή με τις απόψεις της ισχυρίζεται πως η προσφεύγουσα προβαίνει σε υποθέσεις που είναι αυθαίρετες και δεν στηρίζονται σε τεχνικά και νομικά δεδομένα. Ειδικότερα, αναφέρει πως υποθέτει για τα άρθρα με Α.Τ. 4,5,6,7,8,9,10.1,10.2,12,13 και 17 που αναλύονται στο άρθρο Α.Τ.1 Μεταφορές υλικών με αυθαίρετες τιμές για τα ειδικά βάρη των αντιστοιχών υλικών που περιγράφονται και ότι, για τα προϊόντα του άρθρου Α.Τ.4 ορθώς υποθέτει ότι το ειδικό βάρος των υλικών αυτών είναι δύσκολο να προσδιορισθεί, ωστόσο υποθέτει με αυθαίρετο τρόπο ότι ο συντελεστής επιπλήσματος είναι 1,30 και πως, από το ΦΕΚ 538B/1994 (ΑΤΕΟ) προκύπτει ότι 1μ³ γαιοημιβραχώδους ή βραχώδους μετρούμενου εν ορύγματι δίδει 1,25 μ³ υλικού ασυμπιέστου εις σωρούς ή επ' αυτοκίνητου, δηλαδή, ο συντελεστής επιπλήσματος είναι 1,25 και όχι 1,30. Ακολούθως, αναφέρει πως, για τα προϊόντα του άρθρου Α.Τ.5 υποθέτει ότι αποτελούνται από βραχώδη υλικά με ειδικό βάρος 2,70 τν/μ³ και γαίες – ημίβραχους με ειδικό βάρος 1,70τν/μ³ σε αναλογία 1 προς 2, ωστόσο, από το ΦΕΚ 538B/1994 (ΑΤΕΟ) προκύπτει ότι ειδικό βάρος για τα βραχώδη υλικά επί αυτοκίνητου είναι 1,60τον/μ³ και των γαιών-ημιβράχων 1,70τον/μ³ και πως, με την αναλογία που αρχικά υποθέτει η προσφεύγουσα προκύπτει μέσο ειδικό βάρος των προϊόντων περίπου ίσο με (1,67τον/μ³) 1,70τον/μ³ και όχι 2,05τον/μ³. Εν συνεχεία, υποστηρίζει πως υποθέτει εσφαλμένα για τα προϊόντα των άρθρων Α.Τ.7 και Α.Τ 8 ότι το ειδικό βάρος αυτών είναι 2,4τον/μ³ και πως δεν λαμβάνει υπόψη ότι το παραπάνω ειδικό βάρος (2,4τον/μ³) αφορά νωπό σκυρόδεμα και

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

το γεγονός ότι τα προϊόντα αυτά είναι προϊόντα καθαιρέσεων σκυροδεμάτων, τα οποία έχουν σε συμπαγή κατάσταση (πριν την καθαίρεση) μεγαλύτερο ειδικό βάρος από ότι σε χαλαρή κατάσταση μετά τη καθαίρεση και πως, σύμφωνα με το ΦΕΚ 538B/1994 (ΑΤΕΟ) προκύπτει ότι το μέγιστο ειδικό βάρος των υλικών είναι 1,70 τον/μ³ και όχι 2,4τον/μ³. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι, για τα προϊόντα του άρθρου Α.Τ.9 υποθέτει ότι έχουν ειδικό βάρος 2,05τον/μ³ ομοίως με το άρθρο Α.Τ. 5 και πως αναφέρει εσφαλμένα ότι δεν αποζημιώνονται μεταφορές των αρχικών 0,50χλμ, πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με αυτά που περιγράφονται στο τιμολόγιο μελέτης, δηλαδή αναφέρεται «Στην τιμή μονάδας περιλαμβάνεται η μεταφορά σε απόσταση μικρότερη του 0,50 χλμ. Η μεταφορά από τη θέση απόληξης στη θέση ενσωμάτωσης, στην πέραν του 0,50 χλμ. απόσταση πληρώνεται ιδιαίτερος με το άρθρο Ν.01 (Α.Τ. 1)». Επιπλέον, αναφέρει πως, για τα προϊόντα των άρθρων Α.Τ.10.1 και Α.Τ. 10.2 υποθέτει ότι το ειδικό βάρος τους είναι 1,70 τν/μ³, ενώ βάσει του ΦΕΚ538B/1994 επειδή πρόκειται για αμμοχάλικα το ειδικό βάρος τους είναι 1,6τον/μ³, επίσης, αναφέρει εσφαλμένα ότι δεν αποζημιώνονται μεταφορές των αρχικών 0,50χλμ, πράγμα που δεν ισχύει βάσει του τιμολογίου μελέτης. Ακολουθως, υποστηρίζει ότι, για τα προϊόντα των άρθρων Α.Τ.12,13 και Α.Τ. 17 υποθέτει ότι το ειδικό βάρος τους είναι 2,60 τον/μ³, ενώ βάσει του ΦΕΚ538B/1994 επειδή πρόκειται για βραχώδη υλικά το ειδικό βάρος τους είναι 1,6τον/μ³ και πως αναφέρει ότι δεν αποζημιώνονται μεταφορές των αρχικών 0,50χλμ, πράγμα που δεν ισχύει βάσει του τιμολογίου μελέτης. Εν συνεχεία, αναφέρει πως, κατά τους υπολογισμούς της για το κόστος μεταφορών για το άρθρο Α.Τ. 4 υποθέτει ότι η μέση ταχύτητα των φορτηγών είναι 45χλμ/ωρα, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με την πραγματικότητα αφού στο μεγαλύτερο τμήμα των οδών που θα χρησιμοποιηθούν για τις μεταφορές, τα όρια ταχύτητας είναι 80-85 χλμ/ώρα για τα παραπάνω οχήματα, τα οποία κινούνται συνήθως με ταχύτητες που κυμαίνονται από 60 έως 70 χλμ/ώρα και πως, για τον υπολογισμό του κόστους μεταφορών των υπολοίπων άρθρων ενώ έχει στοιχεία και έχει κάνει και τις σχετικές υποθέσεις, επίτηδες εσφαλμένα αναλύει το κόστος αυτό με τη αφαιρετική μέθοδο κατά την οποία αφαιρεί από συνολική συμβατική ποσότητα του άρθρου Α.Τ 1 (δηλαδή 8.000.000μ³*χλμ) την ποσότητα του Α.Τ 4 που έχει

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

υπολογίσει πριν, χωρίς να εφαρμόσει τον συντελεστή επιπλήσματος 1,30 με σκοπό τη προσαύξηση των υπολοίπων μ³*χλμ και συνακόλουθα την αύξηση του κόστους των μεταφορών και του αριθμού των δρομολογίων. Στη συνέχεια, αναφέρει πως συμπεριλαμβάνει εσφαλμένα στην ποσότητα των μεταφορών τα άρθρα ΑΤ 5 και ΑΤ 9, που δεν προβλέπουν αξιολογη ποσότητα υλικών προς μεταφορά, αφού τα υλικά που θα εξαχθούν θα χρησιμοποιηθούν για επιχώματα και άλλα τεχνικά έργα ή θα αποτεθούν επιτόπου και ότι χρησιμοποιεί κατά το δοκούν στην εξέταση της αιτιολόγησης εκάστης εταιρίας διαφορετικά αναληθή δεδομένα, όπως π.χ. για φορτηγά ίσης μεταφορικής ικανότητας, για την δεύτερη παρεμβαίνουσα ορίζει τα 12 μ³ ενώ για την πρώτη παρεμβαίνουσα δέχεται τα 15 μ³ και πως ισχυρίζεται ότι η εταιρία Α... ΑΤΕ θα χρησιμοποιήσει για το μεταφορικό έργο του άρθρου Α.Τ 1 3 φορτηγά με πινακίδες ... και ... (για τα δυο από αυτά έχει επισυνάψει άδειες) από τα οποία το μεν πρώτο είναι μπετονιέρα με μέγιστο ωφέλιμο φορτίο 17,65τον, για το δε δεύτερο το ημερήσιο κόστος του είναι 283,71€ και ωφέλιμο φορτίο 20,0τον . Ωστόσο η Α... ΑΤΕ χρησιμοποιεί στην αιτιολόγηση της δυο άλλα φορτηγά με πινακίδες ... και ... με μέγιστα ωφέλιμα φορτία 28,41τον και 29,87τον και αντίστοιχα ημερησία κόστη 324,40€ και 302,81€ (δηλαδή αυτά της αιτιολόγησης). Η δεύτερη παρεμβαίνουσα με το υπόμνημά της ισχυρίζεται πως, από τις απόψεις της Αναθέτουσας Αρχής, αποδεικνύεται η αβασιμότητα της προσφυγής και πως η προσφεύγουσα υποεκτιμά τη μέση ταχύτητα των φορτηγών σε 45 χλμ/ώρα και πως η διόρθωση της ταχύτητας από 45 χλμ σε 65 χλμ/ώρα αρκεί για να ανταποδείξει τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας περί ζημίας της. Ακόμη, ως προς τις ποσότητες προς μεταφορά, υποστηρίζει πως η Αναθέτουσα Αρχή επισημαίνει πως οι ποσότητες των άρ. 5 και 9 του τιμολογίου δεν συμπεριλαμβάνονται στις μεταφορές που θα γίνουν σύμφωνα με το άρ. 1 και πως το χρόνο φορτοεκφόρτωσης, η ίδια η προσφεύγουσα υπολογίζει χρόνο 5 λεπτών για τα διπλάσια χωρητικότητας φορτηγά της εταιρίας Ε...και τριπλάσιο χρόνο για την ίδια και πως η Αναθέτουσα Αρχή επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα προβαίνει σε διαφορετικές παραδοχές επί ιδίων θεμάτων, αναλόγως του διαγωνιζόμενου. Ως προς τα ειδικά βάρη, αναφέρει ότι η Αναθέτουσα Αρχή αντικρούει αιτιολογημένα τους αόριστους ισχυρισμούς της

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

προσφεύγουσας, επισημαίνει δε ότι υπολόγισε τη μέση απόσταση μεταφοράς σε 48,50 χιλιόμετρα, ενώ οι λοιποί διαγωνιζόμενοι εκτίμησαν υποδιπλάσια ή υποτριπλάσια μέση απόσταση. Ακολούθως, ως προς τον αριθμό των κυβοχιλιομέτρων, αναφέρει πως ορθά επισημαίνει η Αναθέτουσα Αρχή ότι, προκειμένου να κοστολογήσει τις μεταφορές του άρ. 4, η προσφεύγουσα εφαρμόζει λανθασμένο συντελεστή επιπλήσματος και πως, προκειμένου να υπολογίσει τα κυβοχιλιόμετρα που απομένουν μετά τις μεταφορές του άρ. 4, δεν αφαιρεί την αυξημένη ποσότητα που προέκυψε από την εφαρμογή του εν λόγω συντελεστή, αντιθέτως, προκειμένου να προκύψουν περισσότερα κυβοχιλιόμετρα, αφαιρεί τη μειωμένη ποσότητα του άρθρου 4, χωρίς την εφαρμογή συντελεστή επιπλήσματος. Η προσφεύγουσα στο υπόμνημά της ισχυρίζεται πως η δεύτερη παρεμβαίνουσα δεν αντικρούει, και συνεπώς αποδέχεται πλήρως, α) ότι η μέγιστη μεταφορική ικανότητα των φορτηγών καθορίζεται από το βάρος των προς μεταφορά προϊόντων και όχι από το όγκο τους, β) Ο μέσος όρος του ωφέλιμου φορτίου των φορτηγών της είναι 20,2tn και γ) Ο όγκος αποτελεί το κρίσιμο μέγεθος μόνο εφόσον ένα πλήρες φορτίο δεν υπερβαίνει σε βάρος το μέγιστο επιτρεπόμενο. Ακολούθως, αναφέρει πως εσφαλμένα και παραπλανητικά ισχυρίζεται η δεύτερη παρεμβαίνουσα ότι το σύνολο των παραγόμενων προϊόντων εκσκαφών του ΑΤ-5, είτε αποτίθενται και διευθετούνται κατά μήκος των οχθών είτε μεταφέρονται ως πλεονάζοντα σε χώρους απόθεσης που βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη του μισού χιλιομέτρου και πως σε κανένα σημείο της Τεχνικής Περιγραφής του έργου, η οποία καθορίζει τις προς εκτέλεση εργασίες, δεν προβλέπεται ότι τα προϊόντα των εκσκαφών από τη διαπλάτυνση και εκβάθυνση των ρεμάτων θα χρησιμοποιηθούν για διαμόρφωση ή ενίσχυση υφιστάμενων αναχωμάτων. Αντιθέτως, οι εργασίες που θα εκτελεστούν θα καθοριστούν από τη Μελέτη Εφαρμογής που υποχρεούται να εκπονήσει ο ανάδοχος από την οποία θα προκύψει τελικώς τυχόν ανάγκη χρησιμοποίησης των προϊόντων εκσκαφής. Εν συνεχεία, αναφέρει πως η παρεμβαίνουσα παρερμηνεύει το άρθρο Α.Τ. 5 του τιμολογίου προκειμένου να ισχυρισθεί ότι όλα τα προϊόντα εκσκαφών από τη διαπλάτυνση και εκβάθυνση των ρεμάτων θα αποτεθούν κατά μήκος των οχθών του ποταμού και σε απόσταση μικρότερη των 0,50 χλμ και πως, από το

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

περιεχόμενο του άρθρου 5 του τιμολογίου της μελέτης, προκύπτει ότι δεν προβλέπεται υποχρεωτικά η μη μεταφορά των προϊόντων εκσκαφών, όπως αβασίμως ισχυρίζεται η δεύτερη παρεμβαίνουσα, σε απόσταση μεγαλύτερη των 0,50 χλμ, αλλά προβλέπεται μόνο ότι δεν αποζημιώνεται ο ανάδοχος για μεταφορά έως 0,50 χλμ, ενώ για τα πλεονάζοντα θα εφαρμοσθεί το άρθρο Α.Τ.1 του τιμολογίου. Περαιτέρω, αναφέρει πως, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι κάποια ποσότητα θα χρησιμοποιηθεί για την διαμόρφωση αναχωμάτων δεν συνεπάγεται ότι τα αναχώματα θα είναι πλησίον ή σε απόσταση μικρότερη των 0,50χλμ από το σημείο εκσκαφών δεδομένου ότι τα επί μέρους μέτωπα εργασίας έχουν μήκη μεγαλύτερα από την περιοριστική απόσταση των 0,50χλμ, όπως φαίνεται και από τα αποσπάσματα της Τεχνικής Περιγραφής που παραθέτει στο υπόμνημά της. Εν συνεχεία, υποστηρίζει πως η απόσταση μεταφοράς, αναλόγως των προϊόντων, ποικίλει και σε κάθε περίπτωση η μεταφορά δεν περιλαμβάνεται ούτε στο κόστος κατασκευής του έργου ούτε στο πλάνο εκτέλεσής του από την δεύτερη παρεμβαίνουσα, όπως αυτό αναφέρεται στην αιτιολόγηση που υπέβαλε. Τα δε ανωτέρω που ανέφερε για τα προϊόντα εκσκαφών του Α.Τ.5 του τιμολογίου της μελέτης ισχύουν και για τις εργασίες του άρθρου Α.Τ.9 τις οποίες η παρεμβαίνουσα αντιμετωπίζει με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζει τις εργασίες του Α.Τ.5 ενώ στο τιμολόγιο της μελέτης και στο άρθρο Α.Τ.9 προβλέπονται μεταφορές κατά το άρθρο Α.Τ.1, υποστηρίζει δε ότι η δεύτερη παρεμβαίνουσα αναφέρει πως η μεταφορά των προϊόντων εκσκαφών του άρθρου Α.Τ.9 μπορεί να πραγματοποιηθεί και με χωματοσυλλέκτη, ωστόσο, στην αιτιολόγησή της για την συγκεκριμένη εργασία δεν χρησιμοποιεί χωματοσυλλέκτη, αλλά φορτηγά. Επιπλέον, υποστηρίζει πως στην προσφυγή της χρήση συντελεστή επιπλήσματος σε υπολογισμούς έγινε μόνο για τα προϊόντα του άρθρου τιμολογίου ΑΤ-4 που αφορά σε καθαρισμούς κοιτών ποταμών ή ρεμάτων από φερτά υλικά, απορρίμματα και φυτικά προϊόντα και δέντρα περιμέτρου μικρότερης από 50 cm και πως η δεύτερη παρεμβαίνουσα, επικαλούμενη την Υ.Α. Δ1/α/0/6/74/1194/ΠΕΧΩΔΕ, η οποία αναφέρει ότι δεν είναι σε ισχύ, από τη φράση της παραγράφου 6α αυτής «1Μ3 υλικού γαιοημιβραχώδους ή βραχώδους μετρούμενον εν ορύγματι δίδει 1,25Μ3 υλικού ασυμπίεστου, μετρούμενου εις σωρούς ή επ' αυτοκινήτου» καταλήγει ότι

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

ο συντελεστής επιπλήσματος για τα υλικά του ΑΤ-4 είναι $1,25 / 1,00 = 1,25$ συγκρίνοντας δύο εντελώς διαφορετικά φορτία επί αυτοκινήτου. Περαιτέρω, αναφέρει ότι τα ειδικά βάρη υλικών προσδιορίζονται από την Ελληνική νομοθεσία στον Κανονισμό Φορτίσεων Δομικών Έργων (Β.Δ. ΦΕΚ 171_Α_10-12-1945) και πως στα περιεχόμενα της αιτιολόγησης της παρεμβαίνουσας εμπεριέχονται συνημμένα οι μελέτες σύνθεσης σκυροδέματος που προτίθεται να χρησιμοποιήσει σε περίπτωση που αναδειχθεί ανάδοχος, οι οποίες αποτελούν προϊόν εργαστηριακής έρευνας, και προκύπτει ότι το ειδικό βάρος της άμμου είναι $2,67\text{tn}/\mu\text{3}$, του γαρμπιλίου $2,70\text{tn}/\mu\text{3}$ και του χαλικιού $2,70\text{tn}/\mu\text{3}$, τα οποία είναι παράγωγα φυσικά υλικά βραχωδών πετρωμάτων κατόπιν κατακερματισμού. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση που επικαλείται η παρεμβαίνουσα, το ειδικό βάρος των χωμάτων – ημίβραχου είναι $1,7\text{tn}/\mu\text{3}$ ασυμπιεστα επ' αυτοκινήτου ή σε σωρούς, όσο δηλαδή υπολόγισε στην προσφυγή αλλά σε συμπιεσμένο έδαφος, όπως δηλαδή οφείλεται συμβατικά να επιμετρηθεί. Σύμφωνα με τη ίδια ΥΑ το « $1\mu\text{3}$ υλικού γαιοημιβραχώδους, μετρούμενο εις σωρούς ή επ' αυτοκινήτου δίδει $0,77\mu\text{3}$ υλικού συμπεπυκνωμένου», δηλαδή $1\mu\text{3}$ επιμετρούμενου όγκου γαιοημιβραχώδους υλικού ζυγίζει $1,7\text{tn}/\mu\text{3} / 0,77 = 2,21\text{tn} / \mu\text{3}$. Ασφαλώς και δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο της παρέμβασης ότι το ειδικό βάρος, σύμφωνα με τα δεδομένα που λαμβάνει η ίδια η παρεμβαίνουσα, των γαιωδών – ημιβραχωδών προϊόντων είναι $2,21\text{tn}/\mu\text{3}$, το οποίο προκύπτει και από όλα τα δεδομένα που παρέθεσε στο υπόμνημά της, συνεπώς, στην προσφυγή, όπου τίθενται μέσοι όροι ειδικών βαρών αυτοί είναι με περισσή μετριοπάθεια υπολογισμένοι, καθώς όλα τα εδαφικά υλικά ανεξαρτήτως κατηγοριοποίησης έχουν ειδικό βάρος μεγαλύτερο του $2\text{tn}/\mu\text{3}$. Περαιτέρω, παραθέτει σημειώσεις από μαθήματα του Πολυτεχνείου και υποστηρίζει πως, από αυτές και μελέτη σύνθεση σκυροδέματος προκύπτει σαφώς και τεκμηριωμένα ότι το ειδικό βάρος των σκυροδεμάτων είναι της τάξεως των $2,4\text{tn}/\mu\text{3}$. Σχετικά με τον χρόνο φορτοεκφόρτωσης, η προσφεύγουσα αναφέρει πως καθορίζεται από τα διαθέσιμα κάθε φορά μηχανήματα και τη χωρητικότητα του πτύου που διαθέτει, ως προς δε την ταχύτητα των φορτηγών, υποστηρίζει πως η δεύτερη παρεμβαίνουσα δε έλαβε υπόψη της και δεν κοστολόγησε το κόστος των

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

διοδίων του εθνικού οδικού δικτύου και πως οι υποτιθέμενες μέσες ταχύτητες των 80 και 85 χλμ/h, ακόμα και των 65χλμ/h που χρησιμοποιεί η παρεμβαίνουσα στα παραδείγματά της είναι εσφαλμένες, διότι θα πρέπει να συνυπολογιστεί ότι υπάρχει εύλογη απόσταση που τα φορτηγά κινούνται εντός ρεμάτων και ποταμών με τη μέγιστη ταχύτητα τους, ειδικά όταν θα είναι φορτωμένα, να είναι αδύνατον να υπερβεί τα 30 χλμ/h, η δε αποδοχή του μοναδιαίου κόστους μεταφοράς που υπολογίζει η παρεμβαίνουσα στα 2,93 ευρώ/κυβικό μέτρο ασφαλώς και ισχύει, αλλά μόνο για τον τρόπο υπολογισμού που αναφέρει στην αιτιολόγησή της, και αυτό για την οικονομία των υπολογισμών. Περαιτέρω, υποστηρίζει πως όλα τα παραδείγματα που επικαλείται η παρεμβαίνουσα στο μέρος III της παρέμβασης εκκινούν από προδήλως αβάσιμες αφετηρίες και πως η σκέψη της παρεμβαίνουσας στο μέρος IV της παρέμβασης έχει αβάσιμες παραδοχές, ήτοι αφενός ότι δεν υφίστανται μεταφορές υλικών του AT-5 και AT-9 που να υπάγονται στο άρθρο τιμολογίου AT-1, αφετέρου ότι τα φορτηγά θα φορτώνονται με φορτίο πλέον του ανώτερου επιτρεπτού από το νόμο, καθώς παρά το γεγονός ότι η παρεμβαίνουσα αποδέχεται ότι το κρίσιμο μέγεθος φόρτωσης είναι το βάρος των υλικών, εντούτοις, εξακολουθεί να υπολογίζει αυθαίρετα μεταφορές αποκλειστικά σε κυβικά μέτρα. Τέλος, ισχυρίζεται πως η τυχόν μίσθωση φορτηγών ή και άλλων μέσων που επικαλείται η παρεμβαίνουσα στο μέρος V παρ. 2, αφενός αποτελεί ανεπίτρεπτη εκ των υστέρων αλλοίωση και τροποποίηση της αιτιολόγησής της και αφετέρου σε καμία περίπτωση αυτό δεν σημαίνει διατήρηση του μοναδιαίου κόστους μεταφοράς που υπολογίζει η παρεμβαίνουσα στα 2,93 ευρώ/κυβικό. Η προσφεύγουσα με το υπόμνημά της επί της πρώτης παρέμβασης αναφέρει πως η μέγιστη μεταφορική ικανότητα των φορτηγών καθορίζεται από το βάρος των προς μεταφορά προϊόντων και όχι από τον όγκο τους και αυτό καθορίζεται στην άδεια κυκλοφορίας, ενώ ο όγκος αποτελεί το κρίσιμο μέγεθος μόνο εφόσον ένα πλήρες φορτίο δεν υπερβαίνει σε βάρος το μέγιστο επιτρεπόμενο από την άδεια κυκλοφορίας και πως η μονάδα μέτρησης του AT-1 είναι κυβικά μέτρα ανά χιλιόμετρο μ3χλμ, η δε επιμέτρηση και κατ' επέκταση η αποζημίωση του αναδόχου γίνεται επί όγκου ορύγματος (όταν πρόκειται για εκσκαφή) ή συμπυκνωμένου επιχώματος (όταν

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

πρόκειται για επίχωση). Περαιτέρω, αναφέρει πως η πρώτη παρεμβαίνουσα προσπαθεί με παντελώς ανυπόστατο, και πέρα από κάθε λογική, υπολογισμό να «αποδείξει» ότι σύμφωνα με την προσφυγή μας η ποσότητα του άρθρου τιμολογίου ΑΤ-1 ανέρχεται σε 11.005.410μ³χλμ παρά το γεγονός ότι στον Π/Υ της μελέτης προβλέπονται 8.000.000μ³χλμ. Ακόμη, μεταξύ άλλων, αναφέρει πως δεν ισχύει ο ισχυρισμός της πρώτης παρεμβαίνουσας ότι ως μέσο ειδικό βάρος όλων των προς μεταφορά υλικών είναι 1,35τν/μ³, που θα σήμαινε ότι τα φορτηγά της, φορτωμένα με 15μ³, δεν θα υπερέβαιναν το ωφέλιμο φορτίο τους. Περαιτέρω, ισχυρίζεται πως στον πίνακα του διαθέσιμου εξοπλισμού που η ίδια συμπεριέλαβε στην αιτιολόγησή της δεν υφίστανται κόσκινα και δεν προκύπτει από πουθενά ότι τα διαθέτει και πως η χρήση σταθερού μεταλλικού κόσκινου αντί μηχανικού συνεπάγεται την απασχόληση ενός εκσκαπτικού – φορτωτικού μηχανήματος επιπλέον και ενός εργάτη που δεν έχει υπολογίσει στην αιτιολόγησή της.

18. Επειδή, επί του δεύτερου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Με τις διατάξεις του άρθρου 32 Ν. 4782/2021, προστέθηκε στο άρθρο 88 Ν. 4412/2016 η παρ. 5^α, με την οποία εισήχθη, συγκεκριμένα, ως προς τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, νομοθετικό τεκμήριο για την εμφάνιση μίας προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής. Ειδικότερα, προβλέφθηκε ότι τεκμαίρονται ως ασυνήθιστα χαμηλές οι προσφορές εκείνες που εμφανίζουν απόκλιση μεγαλύτερη του δέκα τοις εκατό (10%) από τον μέσο όρο του συνόλου των παραδεκτών προσφορών. Αναλυτικότερα, όπως επεξηγείται και στην αιτιολογική έκθεση του Ν. 4782/2021, με τις εν λόγω διατάξεις καθορίζεται ένα «*συνδυασμένο όριο έκπτωσης*» άνω του οποίου η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να καλέσει τον οικονομικό φορέα να αιτιολογήσει την προσφερόμενη τιμή και ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να υποβάλει έγγραφες εξηγήσεις, τυχόν δε άρνησή του επάγεται την κήρυξη της προσφοράς του ως απαράδεκτη και την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής. Ειδικότερα, μετά τη θέσπιση του ανωτέρω ορίου έκπτωσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν διαθέτουν πλέον διακριτική ευχέρεια να εκτιμήσουν εάν μία προσφορά που αποκλίνει κατά 10% από τον μέσο όρο των εκπτώσεων των

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

λοιπών παραδεκτών προσφορών του διαγωνισμού εμφανίζεται κατ' αρχήν ως ασυνήθιστα χαμηλή, αλλά υποχρεούνται, κατά δεσμία αρμοδιότητα πλέον, να καλέσουν τον εν λόγω προσφέροντα για παροχή εξηγήσεων επί της προσφερθείσας τιμής. Εξακολουθούν, ωστόσο, να εφαρμόζονται, κατά τα λοιπά, οι διατάξεις του άρ. 88 Ν. 4412/2016 σχετικά με την παροχή εξηγήσεων από τους οικονομικούς φορείς και την αξιολόγηση αυτών από τις αναθέτουσες αρχές. Έτσι, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρ. 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C–568/13, 18.12.2014, Azienda Ospedaliero-Universitaria di Careggi-Firenze EU:C:2014:2466, σκ. 50, C-599/10, 29.03.2021, AE SAG ELV Slovensko κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Και, ναι μεν, τα στοιχεία του άρ. 88 παρ. 2 Ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. ΔΕΕ Slovensko, ο.π., σκ. 30, ΔΕφΑΘ 120/2020). Περαιτέρω, στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της προκαλούν αμφιβολίες (πρβλ. ΣΤΕ 199/2021). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

της προσφοράς. Εκ τούτων παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση ως προς τις παρασχεθείσες εξηγήσεις επί της εκάστοτε κατατεθείσας προσφοράς διαγωνιζομένου πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί σε ευρύ έλεγχο ουσίας των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ενώ οι κρίσεις της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΕΛΣυν Μειζ. 804/2018). Εξάλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωσή της να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιαδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ (βλ. ΣΤΕ 7μ 726/2022, ΣΤΕ 199/2021, 154/2021, ΕΑ ΣΤΕ 12/2020). Ωστόσο, οι διαγωνιζόμενοι δεν εμποδίζονται να προβάλουν το πρώτον ισχυρισμούς περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων, με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, τους ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΣΤΕ 7μ 726/2022, σκ. 32, ΑΕΠΠ 1554/2021, σκ. 11), προς την οποία, άλλωστε, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται κατ' άρ. 365 παρ. 1 περ. β' Ν. 4412/2016 να υποβάλει απόψεις, με τις οποίες έχει τη δυνατότητα να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία, στην περίπτωση αυτή, μπορεί να αναφέρεται, ιδίως, στις αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον διαπιστωθεί από την ΕΑΔΗΣΥ, κατά την εξέταση προβαλλόμενων ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος, ότι ένας προσφέρων υπολόγισε κονδύλια για την εκτέλεση της σύμβασης, το ύψος των οποίων κρίνεται ανεπαρκές, ο αποκλεισμός του διαγωνιζομένου από τη διαδικασία ανάθεσης αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, αφού αυτή κρίνει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία που παρείχε ο διαγωνιζόμενος δεν εξηγούν ικανοποιητικά την προσφερόμενη τιμή και ότι αυτή δεν επαρκεί για την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, της ΕΑΔΗΣΥ μη δυνάμενης να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

αρμοδιότητας (πρβλ. ΣτΕ 602/2021, ΕΑ ΣτΕ 288/2020). Εν προκειμένω, η Αναθέτουσα Αρχή με το από 15.02.2023 έγγραφό της με θέμα «Πρόσκληση αιτιολόγησης προσφορών του διαγωνισμού του έργου: «Συντήρηση Αποκατάσταση αντιπλημμυρικών έργων αρμοδιότητας Π.Ε. Α...για τα έτη 2020-2022» (...).» το οποίο απηύθηνε στις παρεμβαίνουσες, καθώς και στις εταιρίες «Ε.....ΑΤΕ» και «Α...» μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 15.02.2023, ανέφερε «Επειδή διαπιστώθηκε πως οι προσφορές των συμμετεχόντων είναι ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το είδος του έργου, ήτοι συντρέχουν οι λόγοι του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016, όπως αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει με το άρθρο 32 του Ν. 4782/09-03-2021, καλείστε οι συμμετέχοντες της ηλεκτρονικής δημοπρασίας του έργου του θέματος που έχετε προσφέρει ποσοστό έκπτωσης με απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν, ήτοι οι : Α) Δ... ΑΤΕ με δτ «Δ... Α.Τ.Ε» (58,64%) Β) Ε.....ΑΤΕ (56,52%) Γ) ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Χ. Α. με δτ «Α...» (47,36%) Δ) Σ..Π....ΑΤΕ δτ «Α...ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ» (46,60%) να δικαιολογήσετε τις προσφορές σας, προσκομίζοντας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με το άρθρο 89 του Ν. 4412/2016, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών.». Σε απάντηση του ανωτέρω εγγράφου, η δεύτερη παρεμβαίνουσα απέστειλε στις 06.03.2023, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ έγγραφο με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ», επιπλέον, δε, στις 07.03.2023, υπέβαλε συμπληρωματικά στοιχεία, ως προς την αιτιολόγηση της προσφοράς της, ομοίως μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Συναφώς, η πρώτη παρεμβαίνουσα, επί του ως άνω εγγράφου, απάντησε στις 02.03.2023, ομοίως μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, με το έγγραφό της με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ». Με το συγκεκριμένο περιεχόμενο των απόψεών της, όπως παρατέθηκαν στη σκ. 17 της παρούσας, η Αναθέτουσα Αρχή αντικρούει, με νόμιμη αιτιολογία, την κάθε μία αιτίαση της προδικαστικής προσφυγής που αποτελεί ουσιώδη ισχυρισμό, βάσει του οποίου, κατά την προσφεύγουσα, ήταν ζημιογόνες οι οικονομικές προσφορές των συνδιαγωνιζομένων της. Με τον

Αριθμός απόφασης : 1402/2023

τρόπο αυτό, συμπληρώνει νομίμως την αιτιολογία της προσβαλλόμενης, ως προς την αποδοχή των οικονομικών προσφορών των συνδιαγωνιζόμενων της προσφεύγουσας, ο δε δεύτερος αυτός λόγος καθίσταται απορριπτέος ως αβάσιμος.

19. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη κατά το αντίστοιχο μέρος της και να επιστραφεί το παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται τις παρεμβάσεις.

Ακυρώνει την υπ' αρ. .../2023 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, κατά το μέρος που έκανε δεκτές τις προσφορές των εταιριών «Ε.....ΑΤΕ» και «Α...», κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 19.09.2023 και εκδόθηκε στις 09.10.2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ